

Hněv USA. Torpédoborce íránské flotily proplouvají Panamským průplavem

- CZ24 News | 13. března 2023

Torpédoborce íránské flotily proplouvají Panamským průplavem.

Dramatický vývoj mezinárodních vztahů, zejména z hlediska geopolitického rozměru, přineslo oznámení Správy Panamského průplavu, že “povolí íránským válečným lodím průjezd průplavem za předpokladu, že budou splňovat mezinárodní normy”.

Úřad své rozhodnutí založil na mezinárodní smlouvě z roku 1977, která byla vypracována za prezidentství Omara Torriose v Panamě a Jimmyho Cartera ve Spojených státech a podle níž převzal správu průplavu od Spojených států amerických se závazkem zachovat jeho neutrální postavení.

Írán představuje výzvu

Úřad v prohlášení oznámil, že pozice průplavu jej zavazuje udržovat průplav bezpečný a otevřený pro mírový průjezd, “s přihlédnutím k nutnosti, aby plavidla dodržovala pravidla bezpečné plavby, nedopouštěla se nepřátelských činů a platila řádné poplatky, proto je úřad průplavu povinen umožnit průjezd každému plavidlu, které splňuje tyto podmínky a požadavky”.

Toto prohlášení přišlo po zprávě o záměru Íránu vyslat válečné lodě do Karibského moře, aby se přes Panamský průplav dostaly do Tichého oceánu, a poté, co mluvčí íránských ozbrojených sil generálmajor Aghai Shekarji oznámil, že Teherán dosáhl takového stupně vojenského a technologického pokroku, který mu poprvé v historii umožňuje vyslat satelity do vesmíru a válečné lodě na volné moře.

Stalo se tak rovněž v době, kdy Írán slaví 44. výročí vítězství íránské islámské revoluce, vůči níž jsou USA od prvního dne nepřátelské.

Tento vývoj zjevně vyvolal negativní reakci Washingtonu, neboť Írán již několikrát vyslal ropné tankery a obchodní lodě v doprovodu válečných lodí přes Atlantický oceán a Karibské moře do Venezuely, která stejně jako Írán trpí bloádou uvalenou vládou USA.

Stejně tak úzké vztahy Íránu s latinskoamerickými zeměmi nepřátelskými vůči americkému imperialismu, jako je Kuba, Bolívie, Argentina a nejnověji Brazílie po zvolení Luly da Silvy prezidentem, zvýšily nespokojenost a hněv Washingtonu.

Hněv USA

Několik amerických představitelů, včetně bývalého guvernéra Floridy Jeba Bushe, bratra bývalého prezidenta USA George W. Bushe (2001-2009) a syna bývalého prezidenta USA George Prescottta Bushe (1989-1993), vyjádřilo nad íránským krokem hněv. V článku zveřejněném v deníku The Washington Post vyjádřil znepokojení nad íránským krokem a obvinil Panamu, že “pomáhá Teheránu vyhnout se sankcím USA a Západu”, které byly uvaleny pod záminkou jeho jaderné dokumentace. Zdůraznil, že “bez podpory Panamy bude íránský islámský režim čelit velkým překážkám při prodeji své ropy a plynu světu”.

Mluvčí amerického ministerstva zahraničí Vedant Patel rovněž uvedl, že USA “stále pečlivě monitorují námořní aktivity Íránu v západní polovině světa”, a zdůraznil, že “Washington má stále mnoho prostředků, jak pohnat Íránskou islámskou republiku k odpovědnosti”.

Panamský průplav jako součást národní bezpečnosti USA

Spojené státy od konce 19. století považují Karibské moře a Panamský průplav za součást své národní bezpečnosti, kterou musí kontrolovat, aby zabránily pronikání jiných mocností, ať už nepřátelských, nebo dokonce přátelských. Američtí strategičtí myslitelé analyzující jejich strategie ve světě vycházejí z teorií admirála Alfreda Thayera Mahana (1840-1914), jehož knihy dodnes vydává americké ministerstvo obrany a vyučují se na amerických vojenských akademiích.

Admirál Mahan ve své knize Vliv námořních sil na dějiny vyzval k rozšíření námořní síly USA na konci 19. století a k přeměně Spojených států amerických v námořní velmoc, která by jim umožnila přístup k mezinárodním obchodním trasám, jimiž prochází osmdesát procent námořní dopravy. Umožnilo by jim to také stát se dominantní světovou mocností.

Argumentoval tím, že Spojené státy, které se koncem 19. století staly významnou průmyslovou velmocí, potřebují kontrolovat mezinárodní obchod, aby našly trhy pro své výrobky, a poznamenal, že lodní doprava byla vždy efektivnější a levnější než pozemní a že je nezbytné, aby Spojené státy vybudovaly ozbrojené námořní síly na ochranu svého obchodního loďstva.

Admirál Mahan ve své knize Vliv námořních sil na dějiny vyzval k rozšíření námořní síly USA na konci 19. století a k přeměně Spojených států amerických v námořní velmoc, která by jim umožnila přístup k mezinárodním obchodním trasám, jimiž prochází osmdesát procent námořní dopravy. Umožnilo by jim to také stát se dominantní světovou mocností.

Domníval se, že Spojené státy, které se koncem 19. století staly významnou průmyslovou velmocí, potřebují kontrolovat mezinárodní obchod, aby našly trhy pro své výrobky, a zdůraznil, že lodní doprava byla vždy efektivnější a levnější než pozemní a že je nezbytné, aby Spojené státy vybudovaly ozbrojené námořní síly na ochranu svého obchodního loďstva.

V další knize s názvem America's Interest in Maritime Power: Present and Future (Zájem Ameriky o námořní moc: současnost a budoucnost) Mahan považoval karibskou oblast za bránu, kterou musí Spojené státy projít k námořním cestám. Domníval se také, že by měly ovládnout Panamský průplav, který se v té době chystal k vyhloubení, protože by umožnil americké flotile umístěné v Atlantském oceánu spojit se s flotilou umístěnou v Tichém oceánu, a zajistit tak efektivnější komunikaci mezi východním a západním břehem Spojených států.

Mahan v této knize varuje před možností vzniku Číny nebo Japonska jako asijských mocností schopných zpochybnit hegemonii USA v Tichém oceánu a představovat hrozbu pro jeho zemi a západní civilizaci. Proto se domníval, že kontrola Panamského průplavu by Spojeným státům umožnila přesunout své válečné lodě z Atlantiku do Tichého oceánu, aby mohly čelit této potenciální hrozbě, a poukázal na význam Havajských ostrovů jako předsunuté základny v srdci Tichého oceánu pro obranu západního pobřeží Spojených států. Kontrola karibské oblasti by navíc umožnila podniknout výpravu na jih a nastolit hegemonii v Latinské Americe.

Realizace Mahanova učení

Američtí politici byli Mahanovu učení věrní. Během deseti let od vydání jeho knih, v roce 1898, zahájily Spojené státy válku proti Španělsku s cílem zmocnit se ostrova Kuba, který byl považován za

klíč ke karibské oblasti a největší ostrov v tomto moři. Spojené státy také vybojovaly od Španělska kontrolu nad ostrovem Portoriko, který dodnes zůstává americkým protektorátem. Do roku 1945 také okupovaly Filipíny, které považovaly za most pro průchod amerických sil do východní Asie.

Poté Spojené státy podpořily odtržení Panamy od Kolumbie a odebraly panamské vládě právo kopat a kontrolovat průplav, který byl dokončen v roce 1914.

Aby si USA udržely hegemonii nad karibskou oblastí, zasahovaly proti všem režimům, které nepřijaly jejich kontrolu. Podpořily puč proti prezidentu Arbenzovi v Guatemale v roce 1954 a po roce 1959 se prohlásily za nepřátelské kubánské revoluci a několikrát se pokusily svrhnout revoluční režim, zejména v bitvě v Zátocě sviní v roce 1961 a v raketové krizi, kdy Washington hrozil jadernou válkou, pokud Sovětský svaz nestáhne z ostrova své jaderné zbraně.

Ačkoli Washington v roce 1977 souhlasil s podpisem dohody s Panamou o převodu suverenity nad průplavem v roce 1999, v roce 1981 rychle zavraždil panamského prezidenta Omara Torriose, za jehož vlády byla tato dohoda podepsána. Spojené státy pak v roce 1989 Panamu pod záminkou boje proti drogám napadly a okupovaly poté, co obvinily prezidenta Noriegu z obchodování se zakázanými látkami.

To vše naznačuje, že Spojené státy nebudou nečinně přihlížet vznikající výzvě, kterou představuje proplouvání iránských válečných lodí Panamským průplavem v době, kdy do regionu razantně vstupuje Čína prostřednictvím hloubení dalšího průplavu v Nikaragui (země vedená prezidentem Danielem Ortegou, nepřátelským vůči americkému imperialismu); a ve světle prohlubujících se vztahů Ruska s Kubou a Venezuelou.

[ZDROJ](#)

Překlad: czechfreepress.info